

Voorzieningen voor jonge kinderen in Europa

In de komende artikelen komen vier West-Europese landen aan bod waar de kinderopvang tijdens de laatste jaren grondige veranderingen heeft ondergaan: Engeland, Duitsland, Nederland en Zweden. De ontwikkelingen in deze landen illustreren de diversiteit op het gebied van kinderopvang binnen het huidige Europa. Wat willen wij nu eigenlijk voor kinderen in Europa?

Politieke veranderingen kunnen leiden tot veranderingen in het kinderopvangbeleid. In Engeland maakte een nieuwe regering in 1997 van kinderopvang een beleidsprioriteit. Alleen richtte deze regering zich daarbij bijna uitsluitend op de meest behoeftige kinderen en gezinnen. In Duitsland leidde de eenmaking tot het samenbrengen van twee bijna tegen- gestelde systemen: Oost-Duitse moeders waren voltijdse dagopvang gewend,

terwijl van West-Duitse moeders werd verwacht dat ze thuisbleven.

Maar ook zonder politieke aardverschuivingen kunnen zich belangrijke wijzigingen voordoen. Zo werden in Zweden onderwijs en kinderopvang onlangs gebundeld in één regeringsdepartement. Deze operatie paste in een nieuwe tendens naar levenslang leren, vanaf de geboorte. En in Nederland wordt de kinderopvang binnenkort een niet-

gereguleerde marktsector, onder de verantwoordelijkheid van een Minister voor Sociale Zaken die zelf zegt dat hij niets te maken wil hebben met pedagogie.

Nationale verschillen en politieke terminologie maken vergelijken soms moeilijk, maar dit overzicht toont de verschillende benaderingen van landen met een vergelijkbare levensstandaard. De ontbrekende informatie is op zichzelf al veelzeggend.

	Engeland	Duitsland	Nederland	Zweden
Bruto Nationaal Product per inwoner in US \$ (2002)	27 100	26 600	29 400	26 800
Betaald zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof na de geboorte	26 weken (waarvan het grootste deel betaald volgens een vast, laag tarief)	24 maanden (waarvan het grootste deel betaald volgens een vast, laag tarief)	12 weken (met 100% loonbehoud)	18 maanden (waarvan 13 maanden met 80% van het loon)
Leeftijd waarop schoolplicht aanvangt	5 jaar	6 jaar	5 jaar	7 jaar
Kunnen kinderen al vroeger naar school? (niet verplicht)	Ja (veel kinderen starten op 4-jarige leeftijd)	Nee	Ja (98% van de 4-jarigen gaat naar school)	Ja (de meeste 6-jarigen gaan naar school)
Percentage kinderen jonger dan de schoolplichtleeftijd in de voorzieningen (2002)	Onbekend	Geen informatie over de kinderen. <i>Plaatsen in de centra:</i> 0-2: 9% (West 3%, Oost 37%) 3-5: 90% (West 88%, Oost 100%)	Centra 0-3: 25%	Centra 1-3: 65% / 4-5: 84% Opvanggezinnen 1-5: 8%
Totale overheidsuitgaven voor voorschoolse en buitenschoolse kinderopvang, in % van het BNP	0,4% (2002-3)	0,4% (2002)	Onbekend	1,9% (2002)
% van de totale uitgaven voor voorschoolse kinderopvang dat wordt betaald door de ouders	45% (2002-3)	Onbekend	44% van de crèchekosten voor kinderen 0-3 (2004)	11% (2003)